

text, implementation of educational and creative digital project). The methodology structure of creating biographical narratives follows the model of creation digital narratives by future teachers, and involves five interrelated components (concepts): axiological-motivational, content, technology-based, praxeological-creative, and result-reflective.

Theoretical analysis of the biographical studies application presented in different information sources, and conducted experimental study give a reason to believe that it is quite essential for a teacher to be able to select and create digital biographical narratives that are important to the motivation of educational activity, change in behavior, ability to rethink history and experience of others, development of creative abilities in the process of creating own histories, forming own point of view on different moments of life.

The results of pedagogical research on the effectiveness of the methods of creating digital biographical narratives in the training of future teachers need further exploration.

Key words: *methodic, creation, digital biographical narrative, pedagogical education, biographical research, information and communication technologies, creative activity, digital narrative approach.*

УДК 378.091.21:39

О. М. Ткаченко

Кіровоградський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка

ТРАДИЦІЙНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНІСТЬ В ЕТНОПЕДАГОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

У статті розкрито взаємозалежність традиційності та інноваційності в етнопедагогічній підготовці майбутніх викладачів вищої школи, зокрема викладачів педагогіки. Основними методологічними підходами в дослідженні проблеми виступили культурологічний та компетентнісний, які вможливили висновки про наявність традиційності в етнопедагогічній підготовці майбутніх викладачів вищої школи, що виявляється в меті, завданнях та змісті цього процесу, та інноваційності, яка знаходить відбиток у методах, засобах, організаційних формах та результатах процесу. Дослідження має цінність у контексті вдосконалення процесу формування етнопедагогічної компетентності в майбутніх фахівців у галузі освіти.

Ключові слова: *традиційність у педагогіці, інноваційність в освіті, етнопедагогічна підготовка, етнопедагогічна компетентність, традиційність та інноваційність в етнопедагогічній підготовці магістрантів.*

Постановка проблеми. Державні документи України про освіту орієнтують на переосмислення всіх факторів, від яких залежить якість навчально-виховного процесу. Одним із них є етнокультурний простір, у якому виховується дитина та працює вчитель. Через міграційні процеси, до яких залучена й Україна, входження країни до Болонського процесу, потребу реалізації вимог цивілізаційного підходу в підготовці фахівця в галузі освіти, актуальність етнопедагогізації навчально-виховного процесу цей чинник набуває особливої вагомості з орієнтацією на усвідомлення фахівцями в галузі педагогіки як процесів навчання й виховання, так і процесів соціалізації особистості. Формування спеціаліста такого рівня передбачає його етнопедагогічну підготовку, яка забезпечує узгодження наявної системи освіти з вимогами життя.

Якісна професійна підготовка майбутнього вчителя, вихователя пов'язана з підвищенням вимог до викладача вищої школи, у першу чергу до викладача педагогіки, який у відповідності до нових тенденцій розвитку педагогіки не лише опанував здобутки етнопедагогіки, а й володіє сучасними технологіями формування у студентів низки професійних умінь, навичок, етнопедагогічного досвіду, тобто набув етнопедагогічної компетентності. Удосконалення етнопедагогічної підготовки майбутніх педагогів на рівні бакалаврату та магістратури передбачає осмислення взаємозв'язку традиційності та інноваційності в цьому процесі.

Аналіз актуальних досліджень. Інноваційність в освіті вивчали Л. М. Ващенко, Л. І. Даниленко, В. В. Докучаєва, Е. І. Ляска, О. І. Пометун, О. В. Попова, В. В. Химинець. Проблеми підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності, запровадження в навчальний процес інноваційних технологій досліджували І. М. Богданова, І. В. Гавриш, О. І. Іваницький, О. М. Пехота, О. І. Шапран та інші. Питання професійної підготовки фахівців різних профілів в умовах магістратури розглядали С. С. Вітвицька, Т. Р. Гуменникова, О. І. Гура, І. І. Доброскок, Я. В. Кічук.

Традиційність як чинник саморозвитку суспільства характеризували О. В. Климова, Е. С. Маркарян, Ш. Ю. Сардар, О. С. Шейко та інші науковці. Традиційна педагогічна культура була предметом вивчення В. І. Кононенка, В. Г. Кузя, Н. В. Лисенко, В. А. Мосіяшенка, Є. Н. Приступи, Л. І. Редькіної, Ю. Д. Руденка, М. Г. Стельмаховича, Є. І. Сявакко, Т. П. Усатенко, Г. Г. Філіпчука, М. А. Хайруддінова та ін. На важливість етнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя та формування в нього етнопедагогічної культури звертали увагу В. О. Ніколаєв, М. Г. Харитонов.

Проблема співвідношення традиційного та інноваційного у процесі етнопедагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури не знайшла належного висвітлення в науковій літературі, що й зумовило мету і завдання цієї статті.

Мета статті. Схарактеризувати вияв традиційності та інноваційності у процесі етнопедагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи, зокрема викладачів педагогіки.

Методи дослідження. Провідними методологічними підходами в дослідженні виступали культурологічний і компетентнісний. У роботі були застосовані такі теоретичні й емпіричні методи: метод концептуально-порівняльного аналізу, системний аналіз філософської, етнологічної, психологічної, педагогічної наукової літератури для формулювання проблеми, з'ясування теоретичних, методологічних засад її вивчення та основних напрямів розв'язання; індуктивний та дедуктивний способи з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між суттю й наслідками етнопедагогічної діяльності; аналіз педагогічної документації, спостереження, аналіз лекційних і практичних занять в університеті, аналіз контрольних і дослідницьких робіт студентів.

Виклад основного матеріалу. Значна кількість учених єдина в думці, що в умовах інформатизації суспільства, динамічності сучасного життя для фахівця будь-якого профілю важлива здатність виходити за рамки лише накопичення та застосування вже відомої наукової інформації. Кожен фахівець у галузі освіти покликаний творчо застосовувати знання, бути здатним до інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність учителя в науковій літературі розглядається як вид діяльності, пов'язаний із трансформацією наукових досліджень і розробок, що забезпечує реалізацію нових підходів, технологій в освіті тощо.

В. В. Химинець вважає доцільними розглядати інноваційність як принцип педагогіки. Він, на думку дослідника, забезпечує «умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку та досягнення власної і суспільної мети» [7, 24].

Інновація як процес зорієнтована на трансформацію наукової ідеї у практику. Не випадково сутнісною характеристикою інноваційного процесу є творчість. Інноваційність в освіті пов'язана з педагогічною творчістю. Результатами педагогічної творчості, як підкреслює В. В. Химинець, можуть бути педагогічні відкриття (обґрунтування та впровадження нових педагогічних ідей), педагогічні винаходи (перетворення, конструювання окремих елементів уже відомих систем) та педагогічні вдосконалення (модернізація й адаптація до конкретних умов уже відомих методів і засобів) [7].

Аналіз визначень сутності інноваційності в освіті й можливих результатів педагогічної творчості свідчить про їх залежність від традицій.

Поняття традиції досить детально вивчено в культурології. Існує думка, що зміна суспільно-економічних формацій зумовлює зміну типів культури та не доводить до «розриву в розвитку культури, знищення старої культури, відмови від культурної спадщини і традицій». Кожна нова формація обов'язково, але й вибірково «наслідуює культурні досягнення попередньої». Вважається, що «творчість завжди спирається на традицію, продовжуючи її і відштовхуючись від неї, тому діалектика традиції та новаторства є центральною проблемою розвитку культури» [5, 294]. Наявність традиції в житті суспільства зумовлює виникнення так званої традиційної культури. Тож, педагогічна творчість ґрунтована на традиційній педагогічній культурі, яка містить традиційну народну педагогічну культуру як частину духовної культури суспільства.

Вважається, що традиції пронизують усі сфери суспільного життя. Саме завдяки їм відбувається відтворення культурної спадщини етносу. Традиція виступає одним із провідних компонентів виховання в народній педагогіці. Педагогічне значення народних традицій, на думку Н. В. Лисенко, обумовлено тим, що вони водночас постають результатом виховних зусиль народу й незмінним засобом виховання.

Традиція, як підкреслює О. В. Климова, належить своєму соціокультурному світу. Прогресивні та непрогресивні традиції можуть мати свою соціальну цінність [4, 120–121]. Тому важко погодитись із науковцями, які вважають, що в плані етнопедагогічної підготовки педагога особливої значущості набуває знання, насамперед, прогресивних народних традицій виховання. Для формування етнопедагогічно компетентного педагога, на нашу думку, важливе ознайомлення з різними традиціями. Їх прогресивність чи регресивність буде визначатись наукою, фахівцем, його дією в конкретній педагогічній ситуації.

Недопустимість ігнорування традиційної культури виховання проголошує у своїх наукових працях М. Г. Харитонов. Він простежує специфіку застосування здобутків народної педагогіки в національно-регіональній системі освіти. Така робота, на думку науковця, вимагає спеціальної етнопедагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів, яка повинна розпочинатись на рівні профорієнтаційної роботи зі старшокласниками. Зрозуміло, що без належної базової та професійної підготовки учні старших класів особливу увагу звертають на етнокультурні аспекти етнопедагогіки, набувають окремих умінь із застосування фольклору в навчально-виховному процесі. Це відображено й у визначенні етнопедагогічної підготовки, яка передбачає формування в майбутніх учителів «стійкої професійної спрямованості, настанов до відродження традиційної культури виховання, відродження етнічних традицій», виховання «відповідальності за збереження і творчий розвиток народного досвіду виховання, традиційної педагогічної культури, розуміння своєї ролі, гордості за свою місію» [6]. Отже, особлива увага при такій підготовці звертається на формування мотиваційного аспекту етнопедагогічної підготовки як системи.

Соціально-економічні зміни в суспільстві, тенденції гуманітарної конверсії загострили потребу в діяльності педагога, спроможного осмислити закономірності соціалізації особистості з огляду на традиції та трансформацію соціокультурного простору, організувати на цій основі культуровідповідне освітнє середовище, усі компоненти якого наповнені людським сенсом, допомогти дитині та молодій людині самореалізуватися, виявити власний творчий потенціал у всіх сферах життєдіяльності. Не випадково в педагогіці вищої школи серед принципів оновлення сучасної системи освіти фігурують принципи народності, культуровідповідності, інноваційності в поєднанні з традиційністю, диференціації навчання й виховання [1, 182].

Застосування нових ідей та інновацій у професійній діяльності, використання різноманітних ресурсів для вдосконалення професійної діяльності передбачаються професійною компетентністю. І. О. Зимня, А. К. Маркова, Дж. Равен, Р. Дж. Стернберг та інші вчені професійну компетентність людини пов'язують зі здатністю до адекватного розв'язання не лише стандартних, а й нестандартних завдань професійного плану. У зв'язку з цим реальним

результатом етнопедагогічної підготовки майбутніх учителів, вихователів, викладачів ми вважаємо їхню етнопедагогічну компетентність.

Етнопедагогічну компетентність учителя-вихователя ми розглядаємо як різновид педагогічної компетентності, що є динамічним особистісним утворенням фахівця в галузі освіти, яке передбачає опанування педагогом системи етнопедагогічних знань, умінь і навичок кваліфікованого опрацювання надбань світової народної педагогічної культури, урахування актуальності окремих її елементів у процесі осмислення педагогічної теорії та організації сучасної педагогічної практики. Фахівець у галузі освіти зі сформованою етнопедагогічною компетентністю має не лише засвоїти відомі педагогічні й етнопедагогічні алгоритми дій, технології, а й бути готовим до створення нових. Це положення зумовлене новітністю етнопедагогіки як галузі педагогіки, складністю застосування етнопедагогічних знань в умовах суспільства з поліетнічним складом населення.

Етнопедагогічна компетентність майбутнього викладача педагогіки має особливу цінність, оскільки не лише сприяє вдосконаленню організації процесів навчання, професійного спілкування, особистісного зростання майбутнього фахівця, а й забезпечує формування подібної компетентності у студентів (майбутніх вихователів дошкільних закладів, учителів початкових класів, учителів різних дисциплін у середній і старшій школі, соціальних педагогів тощо) у процесі викладання низки педагогічних дисциплін.

Особливості організації процесу формування етнопедагогічної компетентності майбутнього викладача педагогіки зумовлені, у першу чергу, будовою цього професійного особистісного утворення та особливостями його розвитку в студентів у попередні роки навчання у вищому навчальному закладі. Взаємозв'язок інноваційності та традиційності в цьому процесі зумовлений взаємозалежністю компетентнісного і культурологічного підходів в освіті.

Інтегрування цих підходів О. О. Іванова, В. В. Краєвський пов'язують з первісною належністю до структури змісту освіти емоційно-ціннісного складника. Цю ідею в поясненні взаємодії культурологічного підходу з компетентнісним підтримують І. Г. Єрмаков та С. Ф. Клепко. Вони процес формування компетентностей пов'язують з оволодінням культурами, серед яких виділено загальну та предметні культури. Вчені зазначають, що компетентізація освіти передбачає розгляд компетентності людини відносно компетентності культури, у якій вона перебуває [2, 216–217]. Специфіку взаємозалежності традиційного та інноваційного в педагогічному процесі відображено в цілях підходів, які представлені як плановані освітні результати. У культурологічному підході – це залучення до культури, що розглядається через елементи соціального досвіду. У компетентнісному – «набуття особистісного досвіду діяльності, зміст якого також черпається з досвіду людства» [3].

Розвиток ідеї І. Зимньої про можливість моделювання компетентностей із погляду їх рівневого сполученого підпорядкування та виділення в структурі компетентності цілого і парціального дав змогу представити цілісну модель етнопедагогічної компетентності, що є сукупністю трьох різнопорядкових блоків компетенцій і компетентностей: базових, передумовних і спеціальних. Спеціальні – є ядреними в цій системі та представлені етнопедагогічними знаннями, етнопедагогічними вміннями, навичками етнопедагогічної діяльності, визначеним ставленням до етнопедагогічного матеріалу й етнопедагогічної діяльності, якостями особистості, що забезпечують ефективність етнопедагогічної діяльності. Саме ці компетенції і компетентності формуються в магістрантів. Для уточнення низки етнопедагогічних компетенцій і компетентностей, які повинні формуватись у магістранта, майбутнього викладача педагогіки, ми звернулись до структурно-функціональної характеристики етнопедагогічної компетентності.

Аналіз структурних компонентів етнопедагогічної компетентності та врахування особливостей їх формування на рівні бакалаврату засвідчив, що в межах когнітивного компонента на рівні магістратури в майбутнього фахівця продовжують формуватись предметні, рефлексивні, дослідницькі компетенції та компетентності; на етнопедагогічному матеріалі вдосконалюються професійні мислення, світогляд, менталітет, здатність до етнопедагогічної творчості. У контексті мотиваційно-ціннісного компонента в магістранта розширюється система етнопедагогічних цінностей, карбуються професійні педагогічні позиції, зміцнюються переконання про цінність етнопедагогічної освіти та потребу її вдосконалення у вищому педагогічному навчальному закладі, усвідомлюється та посилюється прагнення до самоосвіти в галузі етнопедагогіки. У межах операційно-технологічного компонента вдосконалюються методичні, комунікативні, діагностичні, інноваційні, дослідницькі, менеджерські компетенції через поповнення у студента-магістранта системи практичних етнопедагогічних, технологічних, комунікативних умінь, збагачення досвіду етнопедагогічної діяльності. У магістратурі продовжують формуватись особистісні якості майбутнього фахівця, важливі для подальшої етнопедагогічної діяльності.

Урахування функціональної системи етнопедагогічної компетентності дало змогу стверджувати, що формування в майбутнього викладача педагогіки етнопедагогічної компетентності, відповідно до сфер функцій педагогічної культури, відбувається в таких напрямках: у сфері гносеологічної функції – удосконалення методологічного й дослідницького компонентів, комунікативної – рефлексивного, спілкування, зокрема й міжнаціонального, навчальної – технологічного, методичного, нормативної – управлінського, ергономічного, у сфері інформаційної функції – інформаційного та його складників (моніторингового, інноваційного, діагностичного).

Аналіз культурологічної сторони етнопедагогічної компетентності майбутнього педагога підтверджує її ґрунтування на комплексі знань з різних наук, на здатності до інтерпретації народної педагогічної культури. У магістранта поглиблюються знання, що стосуються народної педагогічної культури, удосконалюються вміння аналізувати й інтерпретувати етнопедагогічний матеріал. Магістрант зорієнтований на розширення своїх знань із різних розділів етнопедагогіки, поглиблення аналізу етнопедагогічного матеріалу, відродження окремих педагогічних засобів, методів і прийомів, осучаснення традиційних форм навчання, оволодіння методиками й технологіями формування функціональних компонентів етнопедагогічної компетентності у студентів, майбутніх фахівців у галузі освіти різних профілів.

Аналіз змісту етнопедагогічної компетентності майбутнього викладача та особливостей її формування в умовах магістратури з позицій традиційності та інноваційності вможливив вирішення традиційності в цьому процесі. Так, традиційність простежується в етнопедагогічному матеріалі, яким оволодівають магістранти, в етапах оволодіння майбутніми фахівцями знаннями, у формах, методах і прийомах навчання, зокрема з метою актуалізації етнопедагогічних знань і вмінь, у стереотипах формування дослідницької компетентності в галузі етнопедагогіки, в організації магістерської практики та застосуванні на практичних заняттях з педагогіки етнопедагогічної інформації, традиційних засобів народної педагогіки тощо. Варто зазначити, що традиційність переважно фіксується в меті, завданнях та змісті процесу етнопедагогічної підготовки майбутніх викладачів.

Інноваційність у формуванні етнопедагогічної компетентності в майбутніх викладачів вищої школи має певний вияв у творчості викладачів і творчості магістрантів.

Творчість викладачів реалізується у процесі нестандартної актуалізації етнопедагогічних знань та вмінь, мотивації студентів до набуття етнопедагогічної компетентності; у підготовці нестандартних лекцій та практичних занять; у підборі та організації аналізу педагогічних ситуацій, оптимальний варіант виходу з яких можливий із застосуванням етнопедагогічних знань та вмінь; у впровадженні в навчальний процес інноваційних, рефлексивно-предметних, ігрових технологій; у процесі ознайомлення магістрантів з різними видами професійної компетентності педагога, зокрема з етнопедагогічною компетентністю, з вимогами етнопедагогічного підходу в освіті, його взаємозв'язку з іншими методологічними підходами, з принципами, спеціальними методиками і технологіями формування етнопедагогічної компетентності майбутніх учителів і вихователів тощо.

Творчість магістрантів виявляється в пошуку шляхів реалізації етнопедагогічного підходу в освіті та принципів формування етнопедагогічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освіти; в оволодінні відомими

технологіями цього напрямку, зокрема антропотехніками, технологією організації етнопедагогічного дослідження; у спроможності формувати у студентів у процесі навчання різні компоненти етнопедагогічної компетентності; у виконанні спеціальних завдань (урізноманітнити роботу студентів на практичному занятті за допомогою застосування традиційних для українців засобів виховання, передбачити труднощі роботи з учнями, представниками різних національностей, застосувати на занятті відомі антропотехніки, урахувати під час планування заняття певний етнічний склад групи тощо); у дослідницькій роботі студентів-магістрантів, зокрема виконанні реферативних робіт з етнопедагогіки, методики викладання педагогіки, зокрема й етнопедагогіки, у вищій школі; у застосуванні етнопедагогічного матеріалу, традиційних засобів, методів і технологій навчання, при виборі педагогічних ситуацій, урахуванні етнічного складу групи під час проведення практичних занять; в адекватній оцінці рівня сформованості етнопедагогічної компетентності, організації професійного самовдосконалення.

Отже, інноваційність виявляється у застосуванні у процесі навчання сучасних засобів і методів навчання, реалізації нових наукових підходів; здатності студентів до оцінки можливості застосування старих ідей у нових умовах; аналізі практичних знахідок сучасних учителів і вихователів з позицій етнопедагогіки тощо. Вона переважно знаходить відбиток у методах, організаційних формах та результатах процесу формування етнопедагогічної компетентності майбутніх викладачів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Результатом етнопедагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи є формування в них етнопедагогічної компетентності як здатності викладачів урахувати у своїй професійній діяльності здобутки народної педагогічної культури. Зміст, специфіка організації визначеного процесу в умовах магістратури зумовлений структурно-функціональною будовою цього виду професійної компетентності педагога та особливостями її формування в попередні періоди становлення фахівця в педагогічному університеті. Традиційність в етнопедагогічній підготовці майбутніх викладачів вищої школи виявляється, передусім, у меті, завданнях і змісті, а інноваційність знаходить відбиток у методах, засобах, організаційних формах та результатах цього процесу.

Перспективами вивчення проблеми є визначення шляхів уточнення уявлень магістрантів про традиційне та інноваційне у процесі формування в майбутніх фахівців у галузі освіти етнопедагогічної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богданова І. М. Інновації в системі вищої педагогічної освіти / І. М. Богданова // Педагогіка вищої школи / за ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2007. – С. 180–225.
2. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики : наук.-метод. посіб. / ред. І. Г. Єрмаков. – Запоріжжя : ЦентрІон, 2005. – 640 с.

3. Иванова Е. О. Компетентностный подход в соотношении со знаниево-ориентированным и культурологическим [Электронный ресурс] / Е. О. Иванова // Интернет-журнал «Эйдос». – 2007. – 30 сентября. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-23.htm>.
4. Климова О. В. Влияние традиции на личность и общество / О. В. Климова // Мультиверсум. Философский альманах. – 2007. – Вып. 62. – С. 120–128.
5. Философский энциклопедический словарь / ред. С. С. Аверинцев, Э. А. Араб-Оглы, Л. Ф. Ильичев и др. – М. : Советская энциклопедия, 1989. – 815 с.
6. Харитонов М. Г. Теория и практика этнопедагогической подготовки учителя начальных классов национальной школы : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Михаил Григорьевич Харитонов ; Московский пед. гос. ун-т. – М., 1999. – Режим доступа : <http://www.dissercat.com/content/teoriya-i-praktika-etnopedagogicheskoi-podgotovki-uchitelya-nach>.
7. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність / Василь Васильович Химинець. – Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2007. – 364 с.

РЕЗЮМЕ

Ткаченко О. М. Традиційність і інноваційність в етнопедагогічній підготовці майбутніх викладачів вищої школи.

В статті розкрито взаємозалежність традиційності і інноваційності в етнопедагогічній підготовці майбутніх викладачів вищої школи, в тому числі викладачів педагогіки. Основними методологічними підходами в дослідженні проблеми виступили культурологічний і компетентнісний, які визначили висновки про наявність традиційності в етнопедагогічній підготовці майбутніх викладачів вищої школи, що проявляється в цілях, завданнях і змісті цього процесу, і інноваційності, яка знаходить відображення в методах, засобах, організаційних формах і результатах процесу. Дослідження цінно в контексті удосконалення процесу формування етнопедагогічної компетентності майбутніх фахівців в області освіти.

Ключевые слова: традиційність в педагогіці, інноваційність в освіті, етнопедагогічна підготовка, етнопедагогічна компетентність, традиційність і інноваційність в етнопедагогічній підготовці магістрантів.

SUMMARY

Tkachenko O. Tradition and innovation in ethnopedagogical training of future teachers of higher school.

The article reveals the essence of the concepts of innovation and tradition in education, attention is drawn to the possibility of implementing the requirements of the principle of innovation combined with tradition, provided the formation of future higher school teachers' ethnopedagogical competence. The main methodological approaches in the study of the problem addressed and cultural competence, integration of which is caused by an accessory emotionally-value component in the structure of the content of education and the dependence of the process of formation of competences with the mastering of different types of culture. The study used the following theoretical and empirical methods: method of systematic analysis of research literature, methods of induction and deduction, analysis of pedagogical documentation, observation, analysis of lectures and practical classes at the University, control and analysis of research works of students.

Content analysis of ethnopedagogical competence of the future teacher and characteristics of its formation in undergraduates from the standpoint of tradition and innovation has shown that the tradition can be traced in ethnopedagogical material, which possess a master's degree, stages of providing the future experts with knowledge in the

forms, methods and techniques of teaching, in particular with the aim of mainstreaming ethnopedagogical knowledge and skills, the stereotypes of the developing research competence in the sphere of ethno-pedagogy, master's in organization practice and application in practical sessions on pedagogy ethnopedagogical information, traditional means of folk pedagogy, etc. It is worth noting that the tradition is mainly recorded in the goals, objectives and content of the process of ethnopedagogical training of future teachers. Innovation is manifested in the application in the learning process of modern means and methods of training, implementation of new scientific approaches; the ability of the students to the assessment regarding the application of old ideas in a new environment; analysis of the practical findings of modern teachers and educators from the standpoint of ethnopedagogics and the like. It is mainly reflected in the methods, organizational forms and results of the process of formation of ethnopedagogical competence of future teachers.

The study has value in the context of improving the process of forming ethnopedagogical competence of future specialists in the sphere of education.

Key words: *tradition in pedagogy, innovation in education, ethnopedagogical training, ethnopedagogical competence, tradition and innovation in ethnopedagogical training of undergraduates.*

УДК 378:316.7

Т. М. Фоменко

Сумський національний аграрний університет

МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АГРАРІЇВ

У статті проаналізовано основні підходи до формування соціокультурної компетентності майбутніх фахівців. Для досягнення поставленої мети використано такі загальнонаукові методи, як аналіз і порівняння педагогічних джерел з проблеми дослідження; узагальнення і синтез наукового знання щодо особливостей формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв. У результаті дослідження впровадження міжпредметних зв'язків соціально-гуманітарних дисциплін визначено як одну з важливих педагогічних умов формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв. Окреслено також професійні цінності майбутнього аграрія, від рівня засвоєння та оволодіння якими залежить якість його професійної підготовки, готовність до міжкультурного спілкування, діалогу культур.

Ключові слова: *соціокультурна компетентність, майбутні аграрії, методологічні підходи, міжпредметні зв'язки, соціально-гуманітарні дисципліни, міжкультурне спілкування, діалог культур, культурні цінності.*

Постановка проблеми. Соціокультурні зміни у процесі євроінтеграції зумовлюють встановлення нового типу міжкультурних відносин. Для майбутніх аграріїв з'являються нові можливості та перспективи співпраці із зарубіжними країнами, що передбачає розширення меж проникнення в іншомовну культуру, розвиток діалогу культур, взаємодію між народами та розуміння інших культурних цінностей. Сучасний особистісний розвиток майбутніх аграріїв, готових до міжкультурного спілкування, неможливий без сформованої соціокультурної компетентності. У зв'язку з цим виникає необхідність пошуку оптимальних організаційно-педагогічних умов, які сприяли б її формуванню.